

KRONIKA 2001

Rok 2001 bol predovšetkým rokom sčítania obyvateľov, domov a bytov. Znovu sme sa presvedčili, že zlá ekonomická situácia v štáte má vplyv na klesajúcu úroveň počtu obyvateľov na vidieku z dôvodu sťahovania sa za prácou, ako to môžeme vidieť i v prípade našej obce. Opäť sa opakujú 50-te, 60-te a 70-te roky, kedy boli z dôvodu nezvládnutia správneho hospodárenia v našom štáte vyludnené belanské lazy. Teraz sa za prácou sťahujú hlavne mladí ľudia s deťmi, ako to môžeme vidieť i na štruktúre nášho obyvateľstva. Predstavitelia obce sa snažia o plynofikáciu, ale stále narážajú na nové prekážky a výhovorky kompetentných. Z dôvodu prípravy na vstup Slovenska do Európskej únie musia rozmýšľať i nad obecnou kanalizáciou, čo je vzhľadom na veľkú rozlohu územia obce veľmi drahá záležitosť.

V súvislosti s nelegálnou skládkou, ktorá sa nachádza na území obce je potrebné rozmýšľať o vývoze pevného komunálneho odpadu na inú skládku. Pri tejto príležitosti je potrebné zaoberať sa separovaným zberom, čo je podporované i z európskych fondov a zároveň to prispeje k ozdraveniu nášho ovzdušia a k zlepšeniu ekológie.

Poslancom sa nedarí predať rozostavanú stavbu na námestí obce napriek tomu, že vyvíjajú všemožnú snahu.

V tomto roku obec predala školu na Škrípove a kultúrny dom v Gápľi.

I napriek tomu, že na zdravotnom stredisku máme dobre vybavenú zubnú ambulanciu, doteraz nemáme zubného lekára.

Počasie

Priemerná ročná teplota vzduchu v roku 2001 bola 9,0 °C, najväčšia teplota vzduchu bola v mesiaci august 19,5 °C. Najteplejšími mesiacmi boli júl a august. Najvyššia teplota bola nameraná 15. a 16. júla 33,6 °C. Najstudenšími mesiacmi boli mesiace december -4,5 °C a január 0,8 °C. Najstudenším dňom v roku bol 24. december, kedy bolo nameraných -17,6 °C.

Úhrn zrážok v roku 2001 bol 927,3 mm. Najviac zrážok bolo v mesiaci septembri 162,7 mm, avšak dosť daždivý bol i júl, kedy spadlo 137,7 mm zrážok a november 118,5 mm. Najmenej zrážok bolo v mesiaci október 16,9 mm a i mesiac máj bol slabý na zrážky, spadlo iba 36,5 mm. Zrážkovo slabý bol i január, február a august. Maximálny úhrn zrážok za 24 hod. bol 37,0 mm.

Počet dní so súvislou snehovou pokrývkou bol 57, maximálna výška snehovej pokrývky bola 47 cm. Počet búrkových dní bol 14.

Ročná suma trvania slnečného svitu bola 1649,9 hodín.

Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu bola 80 %.

Priemerná rýchlosť vetra bola 1,0 m za sekundu.

Počet jasných dní v roku bol 57, počet zamračených dní -139.

Počet tropických dní v roku, kedy je teplota väčšia ako 30 °C bol 17, počet letných dní v roku, kedy je teplota nad 25 °C - 54.

Počet mrazových dní v roku 2001, kedy je teplota nižšia ako 0 °C bol 95, počet dní so silným mrazom, kedy minimálna teplota bola nižšia ako -10 °C, bol 11.

Verejný a politický život obce

Vývoz odpadu

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva 11. januára 2001 sa poslanci zaoberali problémami vývozu tuhého komunálneho odpadu. Nakoľko skládka tuhého komunálneho odpadu v našej obci nie je legálna, museli poslanci zvažovať miesto a spôsob odvážania tuhého komunálneho odpadu z našej obce.

Starosta Ing. Marián Mateáš predložil tri ponuky. Jednalo sa o firmy: Spoločnosť Stredné Považie a. s. Trenčín, Veronika a. s. Dežerice a HATER spol. s r. o. Handlová. Podľa prepočtov najmenej náklady na likvidáciu pevného komunálneho odpadu vychádzali v prospech HATER spol. s r. o. Handlová, preto poslanci jednomyselne odsúhlasili túto ponuku.

Koncom januára však firma Veronika z Dežeríc oznámila zníženie cien a poslanci sa rozhodli pre riadenú skládku v Dežericiach, čo bolo pre obec najvýhodnejšie. Ponúkla nám cenu 460,- Sk za uskladnenie tony odpadu.

Pre rok 2001 poslanci schválili úhrady za vývoz tuhého komunálneho odpadu. Za jednu populnicu 300,- Sk, za dve 500,- Sk pre fyzické osoby. Pre podnikateľov a právnické osoby stanovili výšku 600,- Sk za jednu populnicu na rok.

Stav prípravy plynofikácie obce, kanalizácie a vodovodu

Na svojom zasadnutí v marci 2001 sa poslanci zaoberali i stavom prípravy plynofikácie obce, kanalizácie a vybudovaním vodovodu v časti obce Stanáková. Zástupca starostu Ing. Václav Nemček informoval prítomných poslancov o stretnutí so starostami obcí Čavoj, Temeš a Valaská Belá. Rokovanie sa uskutočnilo na Okresnom úrade v Prievidzi, kde sa zúčastnení zástupcovia dohodli, že oslovia poslanca NR SR pána Dzuráka, ktorý by mal pripraviť jednanie u ministra pôdohospodárstva. K výstavbe čistiarne odpadových vôd (ČOV) a kanalizácie informovala poslancov prednostka obecného úradu ktorú doplnila Ing. Eva Mokrišová. Uviedla, že územné konanie bolo prerušené z dôvodu nedostatočných podkladov k vydaniu rozhodnutia. Navrhla vybrať pozemok v súlade s UPD obce pre výstavbu ČOV, odkúpiť parcely, ktorých vlastníčkou by mala byť p. Magdaléna Mihálová, a následne požiadať o nové územné konanie. Ďalej navrhla k územnému konaniu uzavrieť zmluvu o budúcej zmluve s vlastníčkou týchto pozemkov a podľa tohto ďalej postupovať.

Projektovú dokumentáciu k vodovodu vypracúva firma LEDEX Prievidza. Podľa jej vyjadrenia zo zamerania polohopisu a výškopisu prameňa projektant zistil, že rodinné domy v smere do Rusnákov sú v tej istej výške ako prameň. Z uvedeného dôvodu je potrebné naprojektovať nad prameňom nádrž, do ktorej sa bude voda z prameňa prečerpávať. Týmto sa dosiahne dostatočný tlak na zabezpečenie vody do domácností v rovnakej výške ako prameň.

Investičné a neinvestičné akcie

V druhom štvrtroku zamestnanci obce vykonali nasledovné práce:

Oplotenie cintorína

- príprava a dovoz kameňa do základov oplotenia
- vykopanie základov
- zabetónovanie základov
- betónovanie pilierov
- vymurovanie tvarovkami
- zabetónovanie vencov
- omietka betónových častí oplotenia
- úprava terénu okolo plotu

- vybudovanie nových schodov vedľa prekrytého schodišťa pri kostole

Miestne komunikácie:

V časti obce Stanák sa kopal kanál a osadili sa rúry pod cestu. Opravili sa výtlky vyštrkovaním na ceste do Novej Pešte.

Zdravotné stredisko:

Na oplotení areálu zdravotného strediska boli opravené plotové dielce, výmena pletiva, bol dobetónovaný múrik a veniec oplotenia a vymenili sa trubky oplotenia za nové.

Kultúrny dom v Gápli:

V priestoroch predajne bola urobená oprava elektroinštalácie, pozvárané a osadené mreže.

Schválenie rozpočtu Obce Valaská Belá na rok 2001

K schváleniu rozpočtu prebehla dlhšia rozprava.

Finančná komisia predložila návrh, aby sa upravila **príjmová časť** rozpočtu obce na 7 223 000,- Sk so schodkom 242 000,- Sk. Ďalej navrhla:

- znížiť kreditné úroky o 52 000,- Sk
- upraviť daň z predaja alkoholu a tabakových výrobkov o 10 000,- Sk
- daň za užívanie verejného priestranstva zvýšiť o 2 000,- Sk
- nájom z budov a zariadení zdravotného strediska + byty zvýšiť o 32 000,- Sk

Prednostka obecného úradu predložila návrh na zvýšenie príspevku od úradu práce o 64 000,- Sk

Hlavná kontrolórka p. Elena Obuchová navrhla zvýšiť príjmy na 7 500 000,- Sk

Vo výdavkovej časti rozpočtu finančná komisia predložila návrh upraviť výdavkovú časť na 7 465 000,- Sk, čo chcela dosiahnuť znížením nasledovných výdavkov:

- opravu miestnych komunikácií na Škrípove znížiť o 100 000,- Sk
- oplotenie cintorína znížiť o 50 000,- Sk
- brána na cintorín – znížiť o 50 000,- Sk
- výdavky na požiarny zbor znížiť o 50 000,- Sk
- školenie zamestnancov znížiť o 20 000,- Sk
- príspevok na činnosť telovýchovnej jednoty znížiť o 50 000,- Sk
- príspevok na činnosť miestneho kultúrneho strediska znížiť o 50 000,- Sk
- náklady na verejné osvetlenie znížiť o 50 000,- Sk
- ostatné služby miestneho hospodárstva znížiť o 30 000,- Sk
- rozpočet na verejnú správu znížiť o 100 000,- Sk

Prednostka OcÚ predložila z dôvodu rastu cien energií návrh na:

- zvýšenie výdavkov na teplo na zdravotnom stredisku o 200 000,- Sk
- zvýšenie výdavkov na teplo na vnútornú správu o 121 000,- Sk

Hlavná kontrolórka navrhla schváliť vyrovnaný rozpočet 7 500 000,- Sk, vymedziť výdavkové priority, schvaľovať a uskutočňovať rozpočtové zmeny v tesnej závislosti na plnení príjmovej časti po vyhodnotení skutočnosti (mesačne, štvrťročne).

Po tejto rozprave poslanci hlasovali za vyrovnaný rozpočet vo výške 7 500 000,- Sk s tým, že sa bude sledovať jeho plnenie v priebehu každého štvrťroka.

I napriek tomu sa rozpočet prekročil o 289.000,- Sk, to znamená že skutočné plnenie bolo 7. 789.000,- Sk.

Nákladná doprava

V rámci dopravných služieb pre obyvateľov obce sa museli, vzhľadom na stále narastajúce ceny energií, urobiť nové rozbory nákladov na vozidlo LIAZ, ktoré vlastní obec.

Poslanci schválili zvýšenie sadzby za dopravu na 24,- Sk/km a 25,- Sk/15 minút státia.

Pomoc obce občanom pri budovaní

Pavol Kočka, Valaská Belá č. 1393 žiadal o poskytnutie betónových rúr na odvodnenie pozemku v okolí novopostaveného rodinného domu na Stanáku. Poslanci hlasovali za poskytnutie betónových rúr s podmienkou, že si pán Kočka vybuduje zbernú šachtu, zabezpečí jej čistenie a cena pri nákupe betónových rúr nepresiahne sumu 5.000,- Sk.

Odpredaj rozostavanej stavby na námestí obce

Na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva 6. novembra poslanci rokovali o odpredaji rozostavanej stavby domu služieb na námestí obce, o ktorú mal záujem p. Miroslav Palček. Vo svojej žiadosti uviedol, že má záujem o kúpu budovy na splátky. Prvý rok by vyplatil 40 % a druhý rok 60%. Predbežná cena, ktorú ponúkol je 1 mil. Sk. Žiadateľ ešte uviedol, že budovu mieni zakúpiť na účely spracovania skla. Poslanec Ing. Václav Nemček navrhol odpredaj za cenu 1,2 mil. Sk. Poslanec Viliam Sondor upozornil, že treba preveriť všetky podmienky pre zmenu účelu stavby. Starosta obce navrhol vyplatiť pri podpise zmluvy 400.000,- Sk, s čím pán Palček nesúhlasil. Poslanci hlasovali za odpredaj časti domu služieb s podmienkou, že si dá žiadateľ vypracovať geometrický plán, znalecký posudok a zmenu projektu stavby. Prvú splátku zaplatí do marca 2002 – 150.000,- Sk, do augusta 2002 150.000,- Sk a do konca roku 2002 100.000,- Sk. Druhú splátku 60 % zaplatí do októbra 2003. Zmluva bude pred podpísaním predložená obecnému zastupiteľstvu. Podmienky sa síce dohodli, ale pán Palček sa neozval.

Predaj bývalej školy v Škrípove

Ešte z čias, keď žiaci neboli skoncentrovaní v škole nad námestím, ktorú si naši občania postavili v päťdesiatich rokoch, školy boli roztrúsené po celej obci a v niektorých dolinách, kde sa učievali deti z lazov. Najväčšie boli na Škrípove, u Dutých, na Matušíku a na Stanáku. Škola na Matušíku už neexistuje, obec ju predala a na jej mieste bol postavený hotel, ktorý z dôvodu zlej elektroinštalácie zhorel. Škola na Stanáku je tiež predaná a prerobená na stolársku dielňu a pekáreň a školy u Dutých a na Škrípove chátrajú, pretože peniaze na ich údržbu chýbajú. Preto obecné zastupiteľstvo využilo príležitosť a prijalo ponuku na odkúpenie tejto školy Ing. Danielovi Durdíkovi z Nového Mesta nad Váhom. Cena bola stanovená vzhľadom na značné poškodenie budovy na 150 000,- Sk. Za túto cenu sa budova školy i predala s tým, že Ing. Durdík bude hradiť poplatky spojené s prevodom nehnuteľnosti v plnej výške.

Predaj Kultúrneho domu v osade Gápeli

V tomto roku sa uskutočnil i predaj Kultúrneho domu v Gápeli. Je to škoda, že sa nezačala jeho prestavba na rekreačné zariadenie, ako sa o tom uvažovalo v osemdesiatych rokoch, keď bolo ešte dostatočné množstvo finančných prostriedkov na tento účel. Obec mala niekoľko kupcov, ktorí si z kultúrneho domu chceli vybudovať podnikové rekreačné zariadenia, no vtedajší nadriadený – Okresný úrad v Prievidzi, odbor kultúry tieto zámery nepodporil a zablokoval všetky rokovania s tým, že on sám vybuduje z kultúrneho domu školiace stredisko. Po nežnej revolúcii však nebolo peňazí na nič a stavba chátrala. Preto obec akceptovala žiadosť pána Júliusa Žiačika, zo Žiliny, ktorý chcel najskôr prenájom priestorov a neskôr odpredaj celého objektu za účelom prevádzkovania pohostinskej a obchodnej činnosti. Znalecký posudok cenu uvedenej nehnuteľnosti stanovil na 328.600,- Sk a za túto cenu sa kultúrny dom v Gápeli i predal.

Obchody, služby, živnosti

Ing. Renáta Púryová, Valaská Belá č. 232 oznámila otvorenie predajne rozličného tovaru a pohrebníctva, ktoré po skončení prevádzky p. Tomáša Beňu v obci absentovalo. Predajňu otvorila v prenajatých priestoroch bývalého Krúpového domu, kde bola kedysi predajňa domácich potrieb.

Ing. Roman Vacho z Prievidze prevzal predajňu textilu a spotrebného tovaru – bunku ktorá je umiestnená pri potoku.

Jozef Trn a Viliam Lukáš, Valaská Belá č. 68 dali do prevádzky pásovú pílu.

P. Marian Chynoradský v mesiaci máj žiadal o prenájom priestorov predajne potravín v osade Gápel, čo mu poslanci odsúhlasili. Avšak v mesiaci august sa obyvatelia časti obce Gápla sťažovali, že pán Chynoradský predajňu pravidelne neotvára a najmenej 2 týždne už predaj potravín nefunguje..

Firma B a B p. Viera Briatková, z Nitrianskeho Rudna otvorila predajňu obuvi a koženej galantérie v priestoroch bývalého Krúpového domu. Je to dobre, pretože predajňa obuvi od jej zrušenia Jednotou v našej obci chýbala.

Zdravotníctvo a sociálne pomery, životná úroveň

Zdravotné stredisko

Obvodný lekár, ktorý pôsobí v priestoroch zdravotného strediska MUDr. Kajetán Pind'ák požiadal o odpustenie poplatkov za elektrickú energiu a vodu vo výške 1800,- Sk ročne – poslanci jednomyselne schválili odpustenie poplatkov pre MUDr. Pind'áka, zároveň schválili návrh dodatku ku zmluve o nájme nebytových priestorov platnej od 1.7.1996.

Prednostka OcÚ Ing. Zdenka Hlivová informovala obecné zastupiteľstvo na júnovom zasadnutí, že okresný štátny lekár MUDr. Novotný ponúkol pre našu obec zubnú lekárku, ktorá zatiaľ nemá atestácie a mohla by pracovať v zubnej ambulancii na zdravotnom stredisku. Poslanci informáciu vzali na vedomie s tým, že o tejto záležitosti budú informovaní aj na ďalšom zasadnutí obecného zastupiteľstva..

Lekárske a zdravotnícke služby s.r.o., Prievidza požiadali o finančnú pomoc na zakúpenie sanitného vozidla pre lekársku službu prvej pomoci. Obec poskytne na tento účel finančný príspevok vo výške 2.500,- Sk.

Činnosť sociálnej komisie

V našej obci pôsobí ako pomocný orgán obecného zastupiteľstva sociálna komisia, ktorá má za úlohu sledovať sociálnu situáciu v obci a upozorňovať obecné zastupiteľstvo a starostu obce na prípadné problémy v tejto oblasti.

V tomto roku sociálna komisia pracuje v zložení: Eva Beláková ako predsedkyňa a členovia – Pavla Kodajová, Marta Furková, Elena Janušková, Anna Ondrejčovičová a Marta Vrtíková.

Činnosť komisie sa zaoberá hlavne:

1. Starostlivosťou o starých, bezvládných a chorých občanov
2. Starostlivosťou o rodiny s deťmi, najmä pokiaľ sa ocitli v hmotnej núdzi.

V našej obci býva veľa starších občanov a mnohí z nich sú osamelí. Problémy nastanú vtedy, keď sa im zhorší zdravotný stav a nemôžu sa o seba starať sami. Stáva sa, že odmietajú umiestnenie v domove dôchodcov, pretože sú naviazaní na známe prostredie a nechcú ho opustiť, avšak forma opatrovateľskej služby z dôvodu zlého zdravotného stavu a veku nestačí. Tak je to v prípade pána Ignáca Beláka, ktorý je slobodný a nedokáže sa sám o seba postarať. Jeho pobyt v domácom prostredí bez ohrozenia jeho zdravia je nemožný. Potreboval by urýchlene nastúpiť do domova dôchodcov, ale nie je voľná kapacita v ústavoch sociálnej starostlivosti. V takomto prípade je pracovníčka sociálneho úseku nútená poslať žiadosť do

niekoľkých zariadení, najčastejšie do Domova dôchodcov v Nitrianskom Pravne, pod ktorý spadá i Dom dôchodcov v našej obci a potom do Domova dôchodcov v Dubnici nad Váhom so žiadosťou o prednostné umiestnenie.

Veľké problémy sú i s umiestňovaním občanov v ústavoch pre mentálne postihnutých dospelých, kde sa čaká i niekoľko rokov. Momentálne je nevyhnutne potrebné umiestniť pani Evu Laginovú, ktorá je zbavená spôsobilosti na právne úkony, syn jej bol ustanovený Okresným súdom v Prievidzi za opatrovníka, ale zrejme vzhľadom na vek si neplní svoje povinnosti ako by bolo potrebné a pani Laginová sa túla po obci, obťažuje spoluobčanov, skáče do jazdnej dráhy áut a tak ohrozuje svoj život i životy vodičov. Pracovníčka sociálneho oddelenia poslala žiadosť o jej umiestnenie do Ústavu sociálnej starostlivosti v Slavnici v okrese Ilava a do Veľkej Lehôtky pri Prievidzi. Z Veľkej Lehôtky odpovedali, že umiestnenie bude prichádzať do úvahy najskôr v júli 2002, keď otvoria nové priestory tohto ústavu, ktorý je zariadený na vysokej úrovni, v peknom prostredí a kde sa o svojich zverencov príkladne starajú.

25. októbra 2001 nastúpila do Domova dôchodcov v Nitrianskom Pravne p. Emília Štefulová.

V roku 2001 členovia komisie priznali 8 sociálnych výpomocí v celkovej sume 17.500,- Sk a poskytli 3 sociálne pôžičky v sume 4.000,- Sk.

Školstvo a kultúra, cirkevný život

Materská škola – príspevok na nové hračky

Poslanci obeceého zastupiteľstva na zasadnutí v decembri odsúhlasili finančné prostriedky pre Materskú školu vo Valaskej Belej na zakúpenie nových hračiek a didaktickej techniky pod vianočný stromček vo výške 1500,- Sk.

Základná škola – príspevok na darčeky pod stromček

Základná škola vo Valaskej Belej si podala žiadosť o finančný príspevok na nákup darčiekov pre žiakov na Slávnosť pod jedličkou. Poslanci schválili finančný príspevok vo výške 2000,- Sk.

Činnosť Miestneho kultúrneho strediska (MKS)

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva v júli 2001 bolo schválené zvýšenie poplatkov za vyhlášky v miestnom rozhlase na 60,- Sk pre právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov, na 40,- Sk pre fyzické osoby a taktiež poplatok za užívanie verejného priestranstva (tržnicu) na 60,- Sk.

Miestna ľudová knižnica

V júli 2001 sa uskutočnila inventarizácia počtu a stavu kníh nachádzajúcich sa v Miestnej ľudovej knižnici. Inventarizačná komisia skonštatovala, že obsahuje veľké množstvo kníh v zlom stave, ďalej kníh, ktoré jednostranne propagujú komunizmus a ktoré už pre neaktuálnosť nik nečíta. Preto navrhla, aby sa tieto knihy odpredali po päť korún za jednu knihu obyvateľom obce.

Obyvateľstvo

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Rok 2001 bol i rokom, kedy sa uskutočnilo na Slovensku sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Rozhodujúcim okamihom sčítania pre zápis údajov do sčítacích tlačív bola polnoc z piatka 25. mája na sobotu 26. mája 2001. Dobu sčítania stanovila vláda Slovenskej republiky od 19. mája do 10. júna 2001, teda týždeň pred a dva týždne po rozhodujúcom okamihu. Sčítací komisári rozdali domácnostiam sčítacie tlačivá, poučili ich o spôsobe vyplnenia a súčasne sa dohodli na dátume prevzatia vyplnených tlačív.

Sčítanie sa vykonávalo metódou seba sčítania, to znamená, že každý obyvateľ bol povinný vyplniť za seba sčítacie tlačivá.

Pre obec Valaská Belá bolo určených 13 sčítacích obvodov, čiže i 13 sčítacích komisárov:

- Škrípovské lazy		Vendelín Pružinec
- Studenecké lazy		Ján Sondor
- Gápel, Slávikovci		Eva Beláková
- Matušické lazy, Mišánka, Vlčkovci		Jozef Kučera
- Stanácke lazy		Vendelín Gramblička
- Kuricovci, Senkovci, Petelúsi		Július Podskoč
- rodinné domy, súp. číslo	1-100	Eva Mateášová
-	101-200	Tomáš Púry
-	201-300	Marián Híreš
-	301-400	Elena Obuchová
-	401-500	Tomáš Sýkora
-	501-600	Peter Iskra, prom. právnik
-	601-700	Eva Mokrišová, Ing.

Nakoľko starosta obce Ing. Marián Mateáš je práceneschopný, poveril organizačným zabezpečením sčítania Ing. Jozefa Mulinku, pracovníka obecného úradu.

Zistilo sa, že k dátumu sčítania mala obec Valaská Belá 2 427 obyvateľov.

Veková štruktúra obyvateľov obce Valaská Belá k 31. 5. 2001

Vekové rozpätie	Roky narodenia	Počet	%
do 10 rokov	1991 - 2001	275	11,3 %
do 20 rokov	1981 - 1990	324	13,4 %
do 30 rokov	1971 - 1980	422	17,3 %
do 40 rokov	1961 - 1970	274	11,3 %
do 50 rokov	1951 - 1960	341	14,1 %
do 60 rokov	1941 - 1950	310	12,8 %
do 70 rokov	1931 - 1940	211	8,7 %
do 80 rokov	1921 - 1930	190	7,8 %
do 90 rokov	1911 - 1920	66	2,7 %
nad 90 rokov	1901 - 1910	14	0,6 %
Spolu:		2 427	100 %

Pre porovnanie v roku 1999, keď bolo v obci 2535 obyvateľov bola veková štruktúra obyvateľov nasledovná:

Veková štruktúra obyvateľov obce Valaská Belá v roku 1999

Vek	Muži	Ženy	Spolu	%	Vek	Muži	Ženy	Spolu	%
0-4	64	62	126	5,0	50-54	84	77	161	6,4
5-9	68	76	144	5,7	55-59	81	51	132	5,2
10-14	71	88	159	6,3	60-64	50	54	104	4,1
15-19	95	98	193	7,6	65-69	48	59	107	4,2
20-24	114	117	231	9,1	70-74	45	64	109	4,3
25-29	123	86	209	8,2	75-79	37	57	94	3,7
30-34	77	57	134	5,3	80-84	22	36	58	2,3
35-39	78	61	139	5,5	85-89	23	38	61	2,4
40-44	87	69	156	6,2	90-94	2	13	15	0,6
45-49	99	99	198	7,8	95+	2	3	5	0,2

Vývoj počtu obyvateľov od roku 1869

Keby sme urobili porovnanie počtu obyvateľov v r. 1869 s rokom aktuálneho sčítania, zistili by sme, že počet obyvateľstva sa veľmi nezmenil. Pri tomto sčítaní bolo v obci 2429 trvalo bývajúcich osôb a v roku 1869 v obci žilo 2799 osôb.

Populačný vývoj v našej obci bol však veľmi zložitý. Od r. 1869, ktorý bol pravdepodobne prvým sčítaním, obec populačne rástla a tento rast pokračoval aj naďalej. Už v roku 1910 prekročil počet obyvateľov hodnotu 4000 a pri ďalšom sčítaní dosiahla Valaská Belá historické maximum – 4436 obyvateľov. Samotná Prievidza mala v tomto období len asi o 500 obyvateľov viac. Pred druhou svetovou vojnou už obec zaznamenala prvý mierny pokles, spôsobený pravdepodobne odchodom ľudí do zahraničia i zlou hospodárskou situáciou v tridsiatych rokoch. Aj 2. svetová vojna spôsobila to, že do roku 1950 klesol počet obyvateľov na 4-tisícovú hranicu. Pri nasledujúcom sčítaní bol posledný krát zaznamenaný nárast a to o viac než 5 %. Od roku 1961 počet obyvateľov v obci už len klesal približne rovnakým tempom, okrem posledného obdobia, kedy ten pokles nebol taký výrazný.

Vývoj počtu obyvateľov a index rastu obce Valaská Belá v období rokov 1869 – 2001

Rok	Počet obyvateľov	Index rastu X/X-1	Rok	Počet obyvateľov	Index rastu X/X-1
1869	2799				
1880	2991	106,9	1950	4006	91,0
1890	3135	104,8	1961	4221	105,4
1900	3493	111,4	1970	3476	82,4
1910	4007	114,7	1980	3011	86,6
1921	4436	110,7	1991	2618	86,9
1930	4400	99,2	2001	2429	92,7

Za posledných 10 rokov klesol počet obyvateľov len o necelých 200. No tento pokles už nebol taký kontinuálny (nepretržitý). V dvoch rokoch bol zistený nárast oproti predchádzajúcemu, no tieto absolútne hodnoty boli veľmi malé. Dokazuje to index rastu, ktorý sa takmer vo všetkých prípadoch pohyboval okolo hodnoty 100 %.

Vývoj počtu obyvateľov a index rastu obce Valaská Belá v období rokov 1991 – 2001

Rok	Počet obyvateľov	Index rastu X/X-1	Rok	Počet obyvateľov	Index rastu X/X-1
1990	2739		1996	2577	99,2
1991	2618	95,6	1997	2574	99,9
1992	2627	100,3	1998	2573	99,9
1993	2599	98,9	1999	2544	98,9
1994	2591	99,7	2000	2540	99,8
1995	2599	100,3	2001	2427	95,6

Ukazovatele ako sú natalita (narodenie), mortalita (úmrtnosť), emigrácia (vyst'ahovanie), imigrácia (prist'ahovanie) určujú celkový pohyb obyvateľstva v obci. Podľa týchto údajov vidíme, že počet obyvateľov v našej obci klesá.

Rozloženie – hustota obyvateľstva

Katastrálna výmera obce Valaská Belá sa za celé obdobie (od r. 1869 – 2001) v podstate nezmenila, až na to, že k nám bola pričlenená osada Gápel, ktorá patrila pod obec Zliechov. I vďaka veľkej rozlohe (Valaská Belá má najväčší kataster v okrese – 6 474 ha), hustota obyvateľstva nebola nikdy vysoká. Na začiatku, v r. 1869 bola hustota v obci 43 obyvateľov na km² a táto hodnota vzrástla do roku 1921 na úroveň 69 obyv./km², čo bola maximálna hustota. Ešte do roku 1961 sa hustota pohybovala nad hladinou 60-tich obyv./km², no potom prudko a neskôr mierne klesala na dnešných 37 obyv./km².

Dynamika obyvateľstva

Stále sa znižujúci počet obyvateľov vo Valaskej Belej majú za následok dve hlavné príčiny. Prvou z nich je negatívny vývoj prirodzeného prírastku. Jeho pokles nie je typický len pre Valaskú Belú, negatívne vplyva na populačný vývoj celého Slovenska. Plánované rodičovstvo, podmienené spoločensko-ekonomickými podmienkami, zhoršujúca sa veková štruktúra obyvateľstva i ďalšie ekonomické, sociálne či psychologické faktory, tie všetky vplyvajú na znižujúci sa prirodzený prírastok

Preč sú už časy, kedy nebola vzácnosťou rodina s desiatimi deťmi, ba často sa vyskytovali deti s dvanástimi i štrnástimi deťmi.

Druhou príčinou znižujúceho sa počtu obyvateľov Valaskej Belej je mechanický pohyb obyvateľstva. V minulosti patrila Valaská Belá medzi strediskové obce, bola jedna z najväčších a sústredovala množstvo ľudí z okolia. Problémom začal byť v 50-tych rokoch neprestávajúci rast populácie ale aj zaostávanie za priemyselňovaním, ktoré sa v tom čase rozširovalo na Hornonitrianskom regióne. Poloha Valaskej Belej nebola vhodná pre lokalizáciu priemyslu a obci zostal len podnik na výrobu krištáľu – Krištáľ Valaská Belá a ľudová tvorba, zaoberajúca sa tkaním látok. Ľudia začali pociťovať nedostatok pracovných príležitostí a najskôr odchádzali len za prácou, ale postupne sa začali aj sťahovať do nových domovov. Ďalšou príčinou bola zlá poľnohospodárska politika vtedajšej vlády. Väčšina obyvateľstva sa zaoberala poľnohospodárstvom. I keď práca na poli nebola veľmi efektívna, ľudia na robotu boli zvyknutí a táto životná úroveň im stačila. V päťdesiatych rokoch však prišli povinné dávky, ľudia museli chovať i siat' o 100 % viac, aby tieto dávky boli schopní

odovzdat' a veľa ľudí, najmä z mladej generácie, postupne začalo opúšťať hospodárstva a odchádzali za prácou do tovární. Odchádzala produktívna zložka, menila sa veková štruktúra obce a to malo vplyv aj na znižujúci sa prirodzený prírastok.

O stálej tendencii mechanického pohybu sa tu nedá hovoriť, o čom svedčí príklad obdobia od roku 1992 do roku 2000.

Počet živonarodených a zomretých v obci Valaská Belá v rokoch 1992-2000

Rok	Živonarodení	Zomretí	Prirodzený prírastok
1992	37	53	-16
1993	38	40	-2
1994	42	38	4
1995	29	39	-10
1996	20	39	-19
1997	29	31	-2
1998	19	32	-13
1999	25	32	-7
2000	14	36	-22

Počet prisťahovaných a vystávaných v obci Valaská Belá v rokoch 1992-2000

Rok	Pristávaní	Vystávaní	Migračný prírastok
1992	39	50	-11
1993	35	46	-11
1994	45	53	-8
1995	27	49	-22
1996	29	38	-9
1997	35	48	-13
1998	32	48	-16
1999	19	18	1
2000	19	28	-9

Vývoj hustoty obyvateľstva v obci Valaská Belá v období rokov 1869-2001 a 1991-2001

Rok	Počet obyv. na km ²	Rok	Počet obyv. na km ²
1869	43		
1880	46	1990	42
1890	48	1991	40
1900	54	1992	41
1910	62	1993	40
1921	69	1994	40
1930	68	1995	40
1950	62	1996	40
1961	65	1997	40
1970	54	1998	40
1980	47	1999	39
1991	40	2000	39

2001	37		
------	----	--	--

Rozloženie obyvateľstva v jednotlivých lazoch

K obdobiu r. 2001 je v katastri našej obce zachovaných ešte 81 lazov. Na lazoch žije približne 395 trvalo bývajúcich obyvateľov, čo je len o niečo viac než 16 % z celkovej populácie obce.

Keby sme to porovnávali s minulosťou, je to oveľa menej. Napríklad v roku 1930 žilo z celkového počtu 4400 obyvateľov až 3082 mimo ústredia obce, čiže na lazoch. Tento počet predstavuje až 70 % z celkového počtu. To znamená, že dnes žije na lazoch približne osem krát menej obyvateľov ako v medzivojnovom období.

Dost veľký počet lazov je dnes opustených, alebo sa využívajú len cez víkend, prípadne na rekreáciu, no viac ako polovica z nich je ešte trvalo osídlená.

Obec Valaská Belá sa člení na 5 častí. Okrem toho k nej patrí ešte vzdialenejšia osada Gápel, ktorá má viac ako 100 domov.

Centrálnu časť obce tvorí Ústredie, v ktorej je sústredená väčšina obyvateľstva a takmer všetky aktivity obce. Do tejto časti môžeme ešte priradiť ďalších 13 lazov, z ktorých je väčšina už neobývaných, využívaných len rekreačne. Len na lazoch u Šramkov a u Číkov žijú po dvaja ľudia. V minulosti patrili do tejto časti ešte lazy Nová Pešť, Michovci a Trepačovci, tie však sú dnes už súčasťou obce.

V juhovýchodnej časti sa nachádza osada Matušík. Rozprestiera sa po oboch stranách riečky Belanky a skladá sa z 13-tich lazov. Súčasťou obce sa stali lazy Opačítá, u Krivých, Pastierky i časť Poľana, ktorú tiež môžeme považovať za novo vzniknutý laz. Z ostatných lazov sú 4 neobývané a najviac obývané sú dva pri východnom okraji obce – Gážikovci a Kochanovci. Oproti roku 1930, kedy tu žilo 505 ľudí, tu už dnes žije len 94.

V severovýchodnej časti sa rozprestiera osada Studenec, skladajúca sa zo 16-tich lazov. Tieto lazy sú dnes osídlené veľmi málo, maximálne štyrmi ľuďmi, 9 z nich je neobývaných. Celkovo tu žije len 26 ľudí, v roku 1930 tu žilo až 560 obyvateľov.

Severnú časť obce tvorí osada Škrípov, ktorá je tvorená celkovo 20-timi lazmi. Až viac ako desaťnásobne sa znížil počet obyvateľov oproti roku 1930, keď tu žilo 787 obyvateľov. Dnes je to len 78. Na ôsmich lazoch už dnes ľudia nežijú, viac obývané sú už len 2 lazy, ktoré sa nachádzajú popri asfaltovej ceste vedúcej z Ústredia. Najmä laz Škrípov sa aj dnes rozrastá, býva tu 24 osôb a žijú tu i deti.

Poslednou, v minulosti i dnes najľudnatejšou osadou (keď neberieme do úvahy Ústredie), je v západnej časti sa nachádzajúca osada Stanák. Je zložená zo 17-tich lazov a dnes tu žije až 193 obyvateľov. V roku 1930 to bolo 928 obyvateľov, pričom sa tu nachádzal aj najväčší laz u Rusnákov. Dnes je celkovo najľudnatejším lazom Stanák so 101 obyvateľmi a stále tu pribúdajú nové domy. Je to aj vďaka polohe, keďže sa rozprestiera popri hlavnej ceste smerujúcej do Ilavy, nie veľmi ďaleko od ústredia obce.

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

Ak by sme porovnali hodnoty z posledného sčítania v r. 2001 s údajmi z predchádzajúceho sčítania, skonštatovali by sme, že dominujúce postavenie si v obci stále udržujú prívrženci rímskokatolíckeho vierovyznania. V absolútnych údajoch sa obidva roky takmer zhodujú, v relatívnej hladine nastal oproti roku 1991 nárast o viac ako 5 %. Nižší podiel v prvom sledovanom roku bol spôsobený vysokým počtom osôb s nezisteným vierovyznaním, ktorí tvorili až 7 %. Pravdepodobne to boli ešte dôsledky z bývalej éry, a ľudia sa báli uviesť pravdu. Svedčí o tom fakt, že v r. 2001 svoje vierovyznanie neuviedlo len 10 obyvateľov obce. Druhou, ak sa to tak dá nazvať, najsilnejšou cirkvou je v obci

evanjelická cirkev, percentuálne je to však nepatrný počet. Tá si v obidvoch rokoch udržala stály počet. Na jej úroveň sa v roku 2001 dostala gréckokatolícka cirkev. Počet jej prívržencov vzrástol v priebehu 10 rokov z 1 na 6. Sčítaním v r. 2001 sa tiež zistilo, že v obci žijú aj prívrženci iných náboženstiev, napríklad Svedkov Jehovových, Kresťanských zborov či Apoštolskej alebo Reformovanej cirkvi. Tieto náboženstvá sa v sčítaní z roku 1991 neobjavili alebo je možné, že boli zahrnuté medzi ostatné. Okrem toho sa v obci za posledných 10 rokov mierne zvýšil počet ateistov, čiže ľudí bez vierovyznania.

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania v obci Valaská Belá v rokoch 1991 a 2001

Vyznanie	1991	1991(%)	2001	2001(%)
Rímskokatolícke	2391	91,33	2348	96,74
Nezistené	182	6,95	10	0,41
Bez vyznania	30	1,15	48	1,98
Evanjelická cirkev	6	0,23	6	0,25
Ostatné	8	0,31	0	0
Gréckokatolícke	1	0,04	6	0,25
Pravoslávne	0	0	0	0
Reformovaná	0	0	2	0,08
Svedkovia Jehovovi	0	0	2	0,08
Kresťanské zbory	0	0	4	0,16
Apoštolská cirkev	0	0	1	0
Spolu	2618	100	2427	100

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku

Na základe tejto štruktúry môžeme sledovať mnohé procesy (úmrtnosť, plodnosť, ...) V obci Valaská Belá sa štruktúra podľa pohlavia vyvíjala celkom vyrovnané. Ani v jednom zo sčítaní nestúpil podiel mužov nad 51 %. Najväčší rozdiel nastal v roku 1970, prejavilo sa to najmä pri ukazovateľoch indexu maskulinity a feminity, keď na 100 žien pripadalo takmer 104 mužov. Iba v jednom zo sledovaných rokov, pri sčítaní v roku 1991, bola zistená mierna prevaha ženského pohlavia. Pri poslednom sčítaní už opäť prevažovalo mužské pokolenie, keď podľa indexu maskulinity pripadala na 100 žien 102 mužov. V konečnom súčte žilo v obci v roku 2001 1226 mužov a 1201 žien.

Podiel mužov a žien, index maskulinity a feminity v obci Valaská Belá v období od roku 1970 do 2001

Rok	Muži		Ženy		Spolu	Index maskulinity	Index feminity
	abs.	%	abs.	%			
1970	1770	50,92	1706	49,08	3476	103,8	96,4
1980	1514	50,28	1497	49,72	3011	101,1	98,9
1991	1299	49,62	1319	50,38	2618	98,5	101,5
2001	1226	50,52	1201	49,48	2427	102,1	98,0

Obyvatelia Valaskej Bele ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvia hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	31	15	46	7
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	21	9	30	11
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	46	1	47	37
Priemyselná výroba	259	223	482	209
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	15	2	17	15
Stavebníctvo	51	6	57	27
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	48	79	127	37
Hotely a reštaurácie	7	17	24	14
Doprava, skladovanie a spoje	37	13	50	37
Peňažníctvo a poisťovníctvo	2	4	6	4
Nehnutelnosti, prenájmanie a obchodné služby, výskum a vývoj	12	13	25	15
Verejná správa a obrana, povinné soc. zabezpečenie	49	32	81	22
Školstvo	11	37	48	18
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	4	35	39	25
Ostatné verejné, sociálna a osobné služby	9	13	22	8
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia /cudzinci/s	5	0	5	1
Ekon. aktívne bez udania odvetví	93	60	153	17
Spolu	700	559	1259	501

Obyvatelia Valaskej Bele podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
a	1	2	3
Základné	199	382	581
Učňovské bez maturity	538	264	802
Stredné odborné (bez maturity)	17	9	26
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	81	44	125
Úplné stredné odborné (s maturitou)	115	201	316
Úplné stredné všeobecné	21	26	47
Vyššie	1	4	5
Vysokoškolské bakalárske	0	3	3
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	28	28	56
Vysokoškolské doktorandské	-	-	-
Vysokoškolské spolu	28	31	59
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	7	19	26
- technické	7	3	10
- ekonomické	9	7	16

- poľnohospodárske	3	2	5
- ostatné	2	0	2
Ostatní bez udania školského vzdelania	13	13	26
Ostatní bez školského vzdelania	3	3	6
Deti do 16 rokov	210	224	434
Úhrn	1 226	1 201	2 427

Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia

Pohlavie	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo	Dočasne prítomné obyvateľstvo	Prítomné obyvateľstvo
a	1	2	3	4	5
muži	1 226	73	1 153	47	1 200
ženy	1 201	62	1 139	32	1 171
spolu	2 427	135	2 292	79	2 371

Domy, byty a ukazovatele bývania

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
a	1	2	3	4
Domov spolu	907	9	6	922
Trvale obývaných domov	655	9	4	668
Neobývaných domov	252	0	1	253
z toho: určených na rekreáciu	137	0	0	137
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	541	2	5	548
drevo	2	0	0	2
nepálené tehly	95	0	0	95
ostatné a nezistené	22	41	0	63
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	44	0	0	44
2 izby	139	15	0	154
3 izby	160	23	2	185
4 izby	136	5	1	142
5 + izieb	181	0	2	183

Vybavenie trvale obývaných bytov

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
a	1	2
Bytov spolu	708	2 398
z toho:		
s plynom zo siete	1	5
s vodovodom		
v byte	595	2 179
mimo bytu	15	39
bez vodovodu	84	133
nezistené	14	47

s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	22	84
septik (žumpa)	526	2 030
so splachovacím záchodom	523	2 039
s kúpoľňou alebo sprchov. kútom	558	2 131

Spôsob vykurovania travle obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
a	1	2
Ústredné kúrenia diaľkové	20	74
Ústredné kúrenie lokálne	433	1 735
na pevné palivo	399	1 624
na plyn	1	5
elektrické	27	89
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	39	153
na plyn	-	-
ostatné	5	8
Kachle		
na pevné palivo	167	322
elektrické	2	3
plynové	-	-
ostatné	5	5
Iné	37	98
Spolu	708	2 398

Vybavenie a rekreačné možnosti domácností

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
a	1	2
Samostatná chladnička	479	1 591
Chladnička s mrazničkou	227	919
Samostatná mraznička	244	995
Automatická práčka	359	1 525
Farebný televízor	502	1 942
Telefón v byte	426	1 738
Mobilný telefón	76	314
Rekreačná chata, domček	21	64
Osobný automobil	202	860
Osobný počítač	16	67
Osobný počítač s internetom	2	8

Podľa sčítania v roku 2001 sa zistilo, že v obci Valaská Belá máme

- 453 bytov I. kategórie
- 79 bytov II. kategórie
- 30 bytov III. kategórie a
- 146 bytov IV. kategórie.